

4 - 10

prihodkovni centri

11

dogajalo se je

38. Zimske športne igre
cestarjev Slovenije

12 - 15

aktualno

Predlog pokojninske reforme

20 - 24

zdravje

modra pot

št. 14 / junij 2010

Skupaj zmoremo več in bolje

V zadnjih mesecih, lahko rečem kar v zadnjem letu, ne mine dan brez novic o svetovni finančni in gospodarski krizi. O zelo težkih časih, ki jih preživljamo in o vedno večjem številu brezposelnih. To stanje in neprijetne novice počasi, a vztrajno oblikujejo naše razpoloženje in življenje nasploh.

Ob neprestanih negativnih informacijah, ki imajo žal realno osnovo, postajamo bolj zaskrbljeni kot je to včasih potrebno. V nas se naselijo pesimizem, strah in tesnoba.

Končni rezultat je apatičnost, nemotiviranost in neambicioznost. Izgubljam smisel za humor, optimizem. Vse, kar nas je še včeraj veselilo, je danes lahko breme. Žal se svetovna gospodarska kriza kaže tudi na naših osebnostih in le-ta je še bolj zaskrbljujoča kot sta finančna in gospodarska kriza.

Tudi v teh težkih časih lahko ogromno naredimo na sebi. Naše počutje je vedno odvisno samo od nas samih, od nikogar drugega. Za našo slabo voljo, jeza in neuspehe nista kriva sodelavec ali šef, niti domači, prijatelji. Krivi smo sami in naše negativno naravnano razmišljanje.

V življenju smo že velikokrat premagali težave. Ozrmo se nazaj in ugotovili bomo, da je bila velikokrat krizna situacija v bistvu pozitivna in nas je naredila močnejše. Kot do sedaj bomo tudi v bodoče premagali vsako krizo. O tem ni dvoma.

V krizni situaciji spoznaš sebe in sočloveka. To je čas, ko lahko dokažemo svojo moč, samozavest, razsodnost, razum in modrost. S tem lahko najbolj pomagamo sebi, sodelavcem, delovnemu okolju in svoji družini. Izguba živcev, jeza in nepremišljena dejanja so naš največji sovražnik.

V življenju se nenehno soočamo z različnimi vzponi in padci, problemi in krizami. Proti temu nismo imuni. Ob tem pa si moramo priznati, da smo vedno uspešno reševali kakršnekoli težave, če smo reagirali z razumom in optimizmom. Panična reakcija nikoli ne prispeva k učinkoviti rešitvi.

V vsaki neugodni in neznani situaciji je strah normalen. Vsi ga čutimo. Vprašanje je, kako ga premagati: ali se stisniti v kot ali se z njim soočiti in hrabro ukrepati. Odgovor je na dlani.

V teh negotovih časih moramo vsak zase in vsi skupaj zbrati dovolj poguma, moči, potrpežljivosti in vztrajnosti, da v nas prevlada optimizem, da svoje delo opravljamo angažirano in motivirano in iz krize izstopimo še bolj utrjeni, zavedajoč se, da smo resnično najboljši.

Vsak posameznik lahko pripomore k boljšemu rezultatu... saj vemo... skupaj zmoremo več. In bolje.

Tanja MEJAK
Poslovna sekretarka

Poročila PC

PC Kamnolom Razdrto

Zima se je poslovila, prebudila se je pomlad in z njo se končuje zimsko spanje proizvodnje v PC Kamnolomu Razdrto.

V kamnolomu Razdrto je v času od 1.12.2009 do 28.2.2010 proizvodnja zastala zaradi večjih zalog materialov. V teh treh zimskih mesecih je potekala prodaja materialov in nekatera vzdrževalna dela.

Mislím, da je bila odločitev zaustavitve proizvodnje pravilna, saj zaradi velikih količin snega in nizkih temperatur v letošnji zimi bi bila

proizvodnja izredno težka. V tem času se je izdalo kar veliko materiala, predvsem za potrebe asfaltne baze in zimske službe. Večina zalog materialov je zadoščala za premostitev potreb v času zastoja.

Letošnje izkušnje nam bodo na-rekovale, kako ravnati v bodočih letih. Predvsem je pomembno, da že sedaj planiramo dogajanja v na-

slednji zimski sezoni in si zagotovi-mo potrebno zalogo materialov ob morebitni zaustavitvi proizvodnje. 1.3.2010, so se vsi delavci PC Kamnoloma Razdrto vrnili, kakor ptice selivke, na svoja delavna mesta in brez večjih težav je ponovno ste-kla proizvodnja.

Dušan DELAK
Vodja PC Kamnolom Razdrto

PC Mehanizacija

Že so minili skoraj štirje meseci odkar sem začasno prevzel vodenje PC Mehanizacije. Bili so dokaj pestri in razgibani, tako so delavni dnevi minili kot bi trenil. Na začetku skoraj ni bilo časa, da bi začel spoznavati delo v obratu. Začelo se je kar zares, saj je bila zima pred vrati in z njo vsakodnevne težave.

Ker že vrsto let delam v CPK mi določena opravila niso bila tuja, vendar do podrobnosti jih začneš spoznavati šele takrat, ko se z njimi soočiš. S podrejenimi in ostalimi vodji PC-jev smo se dobro ujeli, med seboj lepo sodelovali in si pomagali.

Vsi vemo, da je CPK podjetje, katero se ukvarja z gradbeništvom, proizvodnjo in rednim vzdrževanjem na hribovitem notranjskem in obalnem delu JZ Slovenije. Pri vzdrževanju je v zimskem času zelo pomembna zimska služba,

saj je potrebno stalno zagotavljati prevoznost cest.

Prav letošnja zima je bila izredno bogata s snegom, poledico in mrazom. Posledično s tem je več vzdrževalnega dela in spremljajočih težav. Najbolj pestro postane, ko sneži in zmrzuje na večjem delu območja CPK, takrat je pluženje in posipanje v polnem zamahu. Primanjkuje vozil za vožnjo drobljen-cev in soli na cestne baze, nekateri strojniki in šoferji imajo za seboj včasih več kot 12 ur dela.

Za dodatno popestritev poskrbijo naši gradbinci z naročilom,

da je potrebno prepeljati dvesto ton asfaltne mase iz sibirske asfaltne baze pri -12°C in dobrih 50 cm snega v Koper, saj tam namreč sije sonce. Vendar tudi to se da s

teh popravil poskrbi naša mehanična delavnica s peščico mehanikov, ki skušajo v najkrajšem času spraviti vse v red, za naslednjo akcijo zimske službe.

PC Kamnolom Črni Kal

Za PC Kamnolom Črni Kal je bilo leto 2009 kar precej uspešno. Konec leta je upadla prodaja, kar se pozna na zalogah. Računamo, da se bo zaloga zmanjšala v prihajajočih mesecih, ki so za gradbeno dejavnost vremensko ugodnejši.

Z zaustavitvijo proizvodnje v kamnolomu Razdrto sta bila novembra k nam premeščena strojnik nakladača, ki je nadomestil odhod strojnika v septembru in tovorno vozilo, s katerim še danes vozimo lomljenec na drobilec. Izkoriščen je bil tudi bager, saj se je premlelo založeno deponijo odpadnega materiala ter nasipni material v kamnolomu.

S ponovnim zagonom proizvodnje v kamnolomu Razdrto smo ponovno ostali brez enega delavca, kar predstavlja velik problem za nemoteno delo in koriščenje dopustov.

V mesecu maju načrtujemo redni letni remont postrojenja. Zajema večji obseg popravil vseh strojev in naprav v postrojenju – separaciji. Vse stroje je potrebno očistiti, popraviti poškodovane dele ter zamenjati obrabljene. Veliko del opravijo zaposleni v kamnolomu. Specifična dela (kot so servisi ...) pa zaupamo zunanjim strokovnim delavcem, ki imajo na takih strojih izkušnje. Oprema v postrojenju je precej zastarela zato je zahteva po temeljitejšem vzdrževanju posa-

potrpljenjem in dobro organizacijo vseh sodelujočih uspešno rešili, čeprav je potrebno najeti tudi

Za zagotavljanje nemotene delo na celotnem področju CPK morajo sodelovati vsi vključujoči na posameznih področjih z obilo strpnosti, dobre volje in potrpljenja, kajti le delovanje vseh skupaj je lahko uspeh, katerega upam, da smo ga dosegli v teh štirih mesecih, saj se zima že skoraj poslavlja.

V mojem kratkem prispevku za naše glasilo sem omenil le nekaj opažanj in spoznanj iz pestrega vsakodnevnega dela v PC Mehanizaciji.

Dušan DELAK
Vodja PC Mehanizacija

nekaj zunanjih prevoznikov. Kljub tedenskim in dnevnim planom, se le ti po večini s prihodom na delo v jutranjem času poderejo, zaradi nočnih dogodkov v zimski službi in jutranjih vremenskih pogojev.

Na novo se je potrebno organizirati, prilagoditi in uskladiti nastalo situacijo. Največ vsakodnevnih težav povzročajo razne okvare na vozilih in strojih, katera aktivno sodelujejo v zimski službi. Za večino

meznih strojev in naprav še večja. V letošnjem letu se je planirana proizvodnja zmanjšala na 92.000 m³ raznih kamnitih proizvodov predvsem zaradi manjšega povpraševanja na trgu ter manjšega obsega del. V primeru povečanega povpraševanja po materialih bi seveda proizvodnjo brez težav in z veseljem prilagodili razmeram.

Branko SOSIČ
Vodja PC Kamnolom Črni Kal

PC Asfaltna baza

Zima nas je že pred časom zapustila in toplejši dnevi nam prinašajo novo upanje. Z naravo se tudi ljudje prebujamo in hitimo novim izzivom naproti. Letos je bilo teh že kar nekaj. Na asfaltni bazi smo pričeli s proizvodnjo v začetku januarja, ko so bile vremenske razmere naravnost nemogoče. Temperature so segale vse tja do 10

stopinj pod ničlo, pa tudi s snegom ta zima ni skoparila. Vse to nam je povzročalo nemalo preglavic pri samem obratovanju.

Pa vendar smo z skupnimi močmi zaposlenih na asfaltni bazi Senožče te težave premagovali. Vsa prizadevanja so obrodila sadove saj smo do sredine marca namešali že 10000 t raznih asfaltnih mešaníc. Prodaje zunanjim odjemalcem je bilo tudi nekaj, saj smo bili edina asfaltna baza v Sloveniji, ki je v teh zimskih mesecih obratovala.

V takih pogojih dela se najraje pripetijo nesreče pri delu. Na asfaltni bazi smo bili priča zlomu gležnja našega strojnika baze, Boštjana. Področje na katerem deluje CPK je zelo vremensko razgibano, tako da je bilo prav zanimivo videti, kako po cesti poleg asfaltna baze hitijo tovornjaki plūžit in posipat ceste, istočasno pa poteka proizvodnja asfalta. Konec koncev pa smo vsi zadovoljni, da se vendar nekaj dogaja in mogoče obrača na boljše v teh težkih časih.

Matjaž MANKUČ
Vodja PC Asfaltna baza

PC Gradnje

Zima je za nami in pomladanski čas prinese daljše, toplejše dni. Takrat se pokažejo tudi posledice zime na cestah, katere je potrebno sanirati. Kljub zmanjšanju finančnih

sredstev namenjenih za ta dela, si lahko obetamo nekaj tovrstnih del tudi v letošnjem letu.

Večji projekti pri katerih sodelujemo s partnerji za investitorja Dars, so pred zaključkom. Predvidevam, da je Investitor zadovoljen z našim delom in kvaliteto izvedenih objektov. Sedaj je kvaliteten izdelek in korekten odnos do investitorja tisti adut na katerega je potrebno igrati pri pridobivanju novih poslov.

V teh kriznih časih je pomemben tudi odnos do sočloveka in razumevanje vseh različnosti med posamezniki. Potreb in želja je vedno več kot možnosti za njihovo uresničitev. V tem viharnem času moramo biti zadovoljni že z ohranjenim delovnim mestom in socialno preskrbljenostjo nas in naših družin, za kar se stalno trudimo na vseh nivojih družbe.

Če bomo znali in hoteli, bomo tudi zmogli.

Igor GRMEK
Vodja PC Gradnje

Opomba:

Vsi prispevki vodij PC so bili pripravljene za izid glasila v mesecu aprilu. Ker smo letos izdajo glasila skrčili na tri številke, smo izid prve številke zamaknili za en mesec in pol.

Tanja MEJAK

Zimska točka Postojna

Zima na Postojnskem je bila v sezoni 2009/2010 dolga, obilna s snegom, z veliko burje in zametov.

Na zimski točki Postojna izvajamo zimsko službo na državnih cestah od Postojne do Planine, do Ribnice in Razdrtega, ter na celotnem lokalnem programu občine Pivka in občine Postojna.

Delo zimske službe v sezoni 2009/2010 je na zimski točki v Postojni opravljalo 6 cestarjev, 1 preglednik, 4 do 7 voznikov tovornjakov, 2 do 3 strojniki. Pri izvajanju zimske službe za lokalni program, kamor so uvrščene lokalne ceste, javne poti in vaške poti, je pogodbeno sodelovalo tudi 10 zasebnikov s svojimi traktorji in plugi.

Na državnem programu izvajanja zimske službe smo v celotnem zimskem obdobju uspeli zagotoviti stalno prevoznost cest, kljub velikim količinam snega z dodatkom močne burje. V najmočnejšem snežnem metežu so tudi znamenite »Planinske ride« ostale prevozne in zato je ves promet, ki je bil preusmerjen iz avtoceste, katera je bila v tej zimi kar nekajkrat zaprta, nemoteno odvijal po cesti iz Planine skozi Postojno do Razdrtega in naprej.

V tej zimi smo imeli še posebej zahtevno in težko delo na postojnskem delu lokalnega programa izvajanja zimske službe, kjer je zaradi višje nadmorske višine, mešanja toplega in hladnega zraka ter hitrih temperaturnih sprememb, bila stalna nevarnost poledice in velike količine snega. Ves čas je bilo po-

trebno zaradi tega paziti na pole-dico in posledično na preventivno posipanje cest. Dodatno nam je

delo oteževala še močna burja, ki je napadli sneg, pa četudi ga je bilo samo 10 cm, nanašala na ceste. Pri tem so nastajali zameti, kar nam je zimsko akcijo podaljšalo na tri ali več dni.

Burja je bila v letošnjem letu na postojnskem še bolj radodarna in pogostejša, kot prejšnja leta. Prevoznost cest smo s skrajnimi napori in s pomočjo vseh pogodbenih izvajalcev večkrat le z težavo zagotovili, pa čeprav smo ceste plužili na vsake dve do tri ure. Največ te-

žav smo imeli na lokalni cesti Studeno – Lohača, kjer je »hudič kar nekajkrat imel mlade«. Nazadnje

tako močno, da smo morali zaradi več kot dva metra visokih zametov zapreti ravninski del lokalne ceste in preusmeriti promet skozi vas Strmca.

Za konec bi se vsem, ki so se drenjali na zimski točki v Postojni in kakorkoli pripomogli k uspešno izvedeni zimski službi, na državnem in lokalnem programu, lepo zahvalil, ter vas ponovno povabil k sodelovanju naslednjo zimo.

*Zima, zima bela,
na postojnsko je prihitela,
in tako je pela,
da bo ubogega cestarja vzela,
a on se ji ne da,
ker to zimo že dolga leta dobro pozna.*

Igor SIMČIČ
Pomočnik vodje cestne baze

Cestna baza Sežana

Sem Žvokelj Ivan, že dvajset let sem zaposlen na CPK kot vodja Cestne baze Sežana. V gradbeništvu sem zaposlen že 43 let. Sem oženjen, oče sina in hčerke in nono treh vnučkov. Moja hobija sta vino-gradništvo in kletarstvo.

strojniki. Sama CB se je tem času posodobila. Pogrešamo še pokrito skladišča drobca in vodovod.

Naša glavna naloga je vzdrževanje cest v poletnem in zimskem času. Delovni prostor so regionalne, ob-

prometom zaradi zapore avtoceste, preširoki plugi kamionov skozi zoženja, viseča drevesa. Poleg cestarjev v akcijah sodeluje 4-5 šoferjev, 4 strojniki, v pomoč so nam tudi delavci PC Gradnje.

Od strojne opreme imamo: 4 kamione, nakladalec, traktor, mali avtomatski posipalec za ozke poti in hitro intervencijo. Letošnja zima je bila zelo delovna. Zadnja leta opažam, da se snežna odeja premika proti skrajnemu delu zahodnega Krasa. Uporabniki cest zahtevajo, da so ceste čiste čim prej na celotnem območju Krasa, Brkiinov, Vipavske doline, Razdrtega in Sežane.

Omeniti moram povečan obseg pisarniškega dela, ažurnega obveščanja, sprotnih obračunov, povečan obseg mesečnih obračunov ter posredovanja informacij klicateljem.

Na CB Sežana je z menoj skupaj zaposlenih 12 sodelavcev; 3 pregledniki, 3 zidarji, 4 cestarji in administratorka. Sama zgradba in spremljajoči prostori CB Sežana ležijo ob cesti Sežana – Senožeče, kjer v sožitju s cestarji, domujejo še barvarji signalizacije, šoferji in

činske, ter javne poti, pa tudi gradbišča na območju občin Sežana, Komen, Divača manjše dele občin Pivka in Hrpelje - Kozina. Regionalnih cest je 194 km; občinskih cest 320 km. Sam rad poudarim, da ceste potekajo v obe smeri.

Zimska služba prične s pripravljanimi deli, kot so postavitve zimske signalizacije, kolov in palisad že konec meseca oktobra. S 15 novembrom pa pričnemo z dežurstvom, preventivnim posipanjem regionalnih cest, ter cest, kjer potekajo avtobusne povezave. Ob tem pa da ne pozabim na akcije, ki potekajo glede na vremenske nepravilike.

Območje, ki ga pokrivamo je v zimskem času posebnost. Naj jih naštejemo: močna burja, klanci, velika oddaljenost od baze, zoženja cest skozi naselja, slaba pokritost s telefonskim signalom, povečanim

Ko govorim o zimi in zimski službi rad pohvalim prizadevnost sodelavcev pri delu v izredno slabih pogojih. Izpostaviti moram ustno pohvalo vodstva CPK, vodilnih predstavnikov občine in policije.

V aprilu je na CB Sežana prišel nov pomočnik vodje baze Plešinger Goran.

Ivan ŽVOKELJ
Vodja CB Sežana

Cestna baza Koper

Cestna baza Koper je naša največja cestna baza in pokriva vzdrževanje državnih in lokalnih cest občin mestne občine Koper, občine Piran in občine Hrpelje - Kozina. Teh cest je

merah se izkaže, kako pomembna je v takih razmerah zimska oprema. Prav na Obali smo pri svojem delu imeli kar nekaj težav pri opravljanju pluzenja in posipanja

Letošnjo zimo pa je zaznamoval predvsem močen žled v Brkinih. Po akciji zimske službe je pri nizkih temperaturah pričel padati dež. Tako smo spet zbrali vsa razpoložljiva sredstva in se spopadli z ledom. Nekateri so posipali in odstranjevali led z vozišča, drugi pa z motornimi žagami sproti obsekovali podrto drevje. Drevje je sproti popuščalo pod težo ledu, tako da smo morali biti na cesti stalno prisotni in sproti odstranjevati drevje in vejeve.

Konec meseca marca nas je na cestni bazi Koper zapustil naš delovodja, Goran Plešinger, ki je odšel na drugo delovno mesto, na cestno bazo Sežana. Kar je za nekatere velika izguba, je lahko za druge velika pridobitev. Ob tem dogodku mu zaželim vso srečo ob nastopu na novem delovnem mestu.

kar za 796 kilometrov, za katere je potrebno poskrbeti tako v letnem, kakor v zimskem času. Cestna baza je razdeljena na dve zimski točki, v Kopru in v Hrpeljah, ki si medsebojno pomagata, glede na potrebe na terenu.

Letošnja zima nas je kar nekajkrat presenetila s snegom, tudi na Obali, in to kar trikrat. Prav v takih raz-

zaradi nevestnih voznikov, ki so se kljub slabim napovedim podali na pot nepripravljeni. Žal so trenutni zakonski okviri taki, ki občanom Obale dajejo v zimskem času potuho s tem, ko jim v zimskem času ni potrebno imeti na avtomobilu zimske opreme. Povrhu pa zimskih verig še večina nikoli ni montirala na vozilo, kar še dodatno oteži naše delo.

Na koncu bi se želel zahvaliti vsem sodelavcem, ki so se v tej zimi potrudili, da je vse steklo, kakor je moralo. Kljub utrujenosti so opravljali svoje delo vse do tedaj, dokler ni bilo opravljeno. Hvala vsem, ki ste se po napornem delu, kljub utrujenosti odzvali na moje klice in vestno opravljali svoje delo.

Igor KRULČIČ
Vodja CB Koper

Cestna baza Ilirska Bistrica

Na območju katero pokriva cestna baza Ilirska Bistrica je bila zima 2009/2010 ena bolj zahtevnih v zadnjih letih, tako glede trajanja in količine padavin. Imeli smo veliko akcij, katere so trajale po 15 in več ur, v katerih so sodelovale vse ekipe, predvidene za opravljanje zimske službe. Največ težav na našem območju povzročajo tovornjaki na cesti Starod – Podgrad, čeprav je ta cesta redno posipana in plužena. Večina tovornjakov, predvsem hrvaških, romunskih in čeških, nima ustrezne zimske opreme in

že ob zelo majhnih količinah snega obtičijo na vozišču in povzročijo zastoje in namesto, da na kolesa namestijo verige in odpeljejo naprej, sedijo v kabini in čakajo cestarje, da jih rešimo. Pri temu nam ne pomaga niti policija, ki namesto kazni neodgovornim voznikom, pokliče cestarje in piše prijave, da cesta ni splužena in posuta, čeprav je na vozišču le centimeter ali dva snega.

Drugi večji problem je vzdrževanje cest za Mašun in Sviščake, kate-

ri se nahajata na višini 1246 m in na tem območju padejo zelo velike količine snega (letošnji rekord je 90 cm v eni noči), najemniki in upravljavci smučišč pa pričakujejo, da bo cesta splužena in posuta ob vsakem času in vremenu. Privoščili so si celo to, da so uvedli redno avtobusno linijo Postojna – Ilirska Bistrica - Sviščaki, pa čeprav je vožnja po tej cesti zelo nevarna celo v poletnem času. V letošnji zimi sta nam delala preglavice tudi žled in močna burja. Lomila in podirala sta drevje, predvsem pa ustvarjala zamete. In za njihovo odstranjevanje je prišla v poštev le snežna freza, katera pa je potrebna temeljite obnove, če hočemo še naprej uspešno opravljati zimsko službo na tako zahtevnem območju.

Na koncu moram pohvaliti vse, ki so sodelovali v zimski službi in s tem prispevali, da so bile ceste na našem območju v času zimske službe dobro vzdrževane in varne.

Stanislav MALJEVAC
Vodja CB Ilirska Bistrica

38. Zimske športne igre cestarjev Slovenije

Letošnje zimske igre so potekale v organizaciji družbe DARS na mariborskem Pohorju 22. januarja. V primerjavi z zadnjimi leti se je število udeležencev na igrah nekoliko zmanjšalo. Letos se je z naše strani udeležilo 30 tekmovalcev.

V Maribor so naši tekmovalci prišli z avtobusom. Časa za ogrevanje ni bilo veliko, saj so se mogli kar hitro odpraviti na start.

Tekmovali so v veleslalomu, deskanju tekih na smučeh in vožnji s pležuhi. Letošnje zimske igre so za nas posebej uspešne, saj je Janja Otoničar osvojila bronasto medaljo v veleslalomu v svoji kategoriji.

Tanja MEJAK
Poslovna sekretarka

38. ZIC Slovenije 2010 - EKIPNI REZULTATI

		VSL	SNBD	TEKI	SKUPAJ
1	CP Kranj	985,54	73,95	473,75	1533,24
2	DDC	1000,91	100,00	343,00	1443,91
3	DARS d.d.	982,52	94,79	315,50	1392,81
4	Skupina CMC	870,87	79,16	312,50	1262,53
5	CPM	815,00	6,21	99,00	920,21
6	CPG	597,16	32,26	123,75	753,17
7	CP Ljubljana	663,39	42,68	0,00	706,07
8	CGP	535,49	84,37	57,00	676,86
9	CPK	547,13	37,47	9,25	593,85
10	DRSC	519,37	0,00	23,00	542,37
11	SCP	496,32	0,00	37,00	533,32
12	CP Ptuj	290,00	0,00	0,00	290,00

Predlog pokojninske reforme

Po desetih letih prve večje reforme sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji, je v javni razpravi predlog novega Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), ki naj bi predvidoma začel veljati s 1.1.2011. Zakon naj bi med drugim spremenil pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine, tako glede potrebne starosti kot dopolnjene pokojninske dobe, prav tako pa tudi njeno odmero.

Besedilo predloga zakona je objavljeno na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve: http://www.mddsz.gov.si/file-admin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/Predlog_ZPIZ-2_24.03.2010.pdf.

Razlogi za spremembo pokojninskega sistema

Kot je ob predstavitvi novega zakona povedal minister dr. Svetlik, je »modernizacija obstoječega pokojninskega sistema v Sloveniji nujna zaradi zagotavljanja finančne vzdržnosti sistema po letu 2020. Kljub pozitivnim učinkom pokojninske reforme iz leta 1999 so prilagoditve nujne takoj, saj se bo v nasprotnem primeru po letu 2020 pokojninska blagajna znašla v velikih težavah.« V kolikor želimo tudi v prihodnosti ohraniti dohodke upokojencev na sedanji ravni in zagotoviti varno starost, so spremembe obstoječega sistema nujne.

Razlogi za spremembe so po mnenju strokovnjakov oz. pripravjalcev besedila predloga zakona, predvsem:

- Trend staranja prebivalstva bo v tudi v bodoče intenziven. Število starejših od 65 let naj bi se v Sloveniji iz 325.000 v letu 2008 povečalo na 589.900 v letu 2060, kar bo predstavljalo kar 33,4 % vseh prebivalcev.
- V Sloveniji se upokojujem prekmalu. Povprečna pokojninska doba upokojencev v je konec leta 2009 znašala 32 let in 3 mesece. Povprečna starost pokojencev, ki jim je bila prvič priznana pravica do pokojnine, pa 53 let in 8 mesecev.
- Soočamo se z eno najnižjih stopenj zaposlenosti starejših oseb med 55 in 64 letom. Ta je v letu 2008 znašala 32,8 %, kar je precej nižje od stopnje za zaposlenosti starejših oseb v EU, ki znaša več kot 45 %.
- Mladi se zaradi podaljševanja šolanja pozno vključujejo v sistem pokojninskega zavarovanja.

Vsebinske novosti predloga novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) :

- Predlog novega zakona predvideva dva načina upokojitve, in sicer starostno upokojitev in predčasno upokojitev.

Pravico do starostne pokojnine pridobi zavarovanec pri starosti 65 let (moški), oziroma 63 let (ženska) ob dopolnitvi najmanj 15 let zavarovalne dobe.

Ne glede na to določbo veljajo prehodna obdobja starostnega upokojevanja in sicer:

- od 2011 do 2013 za tiste, ki so dopolnili najmanj 20 let pokojninske dobe,
- od 2011 do 2015 za moške z najmanj 40 let oz. ženske z najmanj 38 let pokojninske dobe (tabela 1),
- od 2011 do 2014 za tiste, ki so vstopili v obvezno zavarovanje pred dopolnjenim 20. letom starosti,

• od 2011 do 2014 za tiste, ki izpolnjujejo določene pogoje starosti in dopolnjene pokojninske dobe (tabela 2).

Zavarovanca, ki je dopolnil najmanj 40 let pokojninske dobe (moški) oziroma najmanj 38 let pokojninske dobe (ženska), je starost za pridobitev pravice do starostne pokojnine v prehodnem obdobju od 2011 do 2015:

LETO	STAROST	
	Ženske	Moški
	Leta	Leta
2011	60	58
2012	61	59
2013	62	60
2014	63	61
2015	64	62

Tabela 1

Zavarovanec v prehodnem obdobju od 2011 do 2014 pridobi pravico do starostne pokojnine, če v posameznem koledarskem letu izpolnjuje naslednje pogoje starosti in dopolnjene pokojninske dobe:

Pravico do predčasne pokojnine pridobi zavarovanec pri starosti 60 let, če je dopolnil najmanj 40 let pokojninske dobe (moški), oziroma 38 let pokojninske dobe (ženska).

Ne glede na to določbo velja tudi za uveljavitev te pravice prehodno obdobje od 2011 do 2013 za zavarovance, za zavarovanke pa v obdobju od 2011 do 2016 s pogojem izpolnjevanja določene starosti, v obdobju od 2011 do 2012 pa za zavarovanke tudi pokojninska doba.

• **Bonusi in malusi** so oblikovani tako, da skušajo čim bolj motivirati posameznike za podaljševanje delovne aktivnosti. V primeru, da ima zavarovanec izpolnjene pogoje za predčasno upokojitev in ostane delovno aktiven, se mu lahko do 65 leta (moški), oziroma 63 leta (ženske), dodatno mesečno izplačuje še 20 % predčasne pokojnine, do katere bi bil upravičen na dan njene uveljavitve, ali pa se mu predčasna pokojnina trajno poveča za 0,3 % za vsak mesec delovne aktivnosti. Zavarovancu, ki uveljavi predčasno pokojnino, pa se odmerjena pokojnina zmanjša za 0,3 % za vsak mesec do izpolnitve pogojev za starostno pokojnino. Zmanjšanje oziroma povečanje pokojnine je trajno.

• Predlog zakona uvaja tudi **delne pokojnine**. Zavarovanci bodo po novem imeli možnost opravljanja dela v zmanjšanem obsegu, za kar bodo dobivali sorazmerno plačilo, hkrati pa bodo poleg sorazmerne

ga dela plače in delne pokojnine prejemali še del predčasne pokojnine (skupno tri prejemke).

Zavarovanec, ki je izpolnil pogoje za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine, lahko pridobi pravico do delne pokojnine, če ostane v obveznem zavarovanju v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega delovnega časa, vendar najmanj 4 ure dnevno. Delna pokojnina se odmeri od predčasne ali starostne pokojnine, odmerjene na dan njene uveljavitve, glede na dopolnjeno pokojninsko dobo in starost zavarovanca, v odstotku, ki ustreza skrajšanju polnega delovnega časa.

Zavarovancu, ki se delno upokoji in za preostali del prejema plačo, se do izpolnitve pogojev za starostno pokojnino, prizna še del predčasne pokojnine v sledečem odstotku: za 5 ur delovnega časa znaša delež predčasne ali starostne pokojnine 5 %, za 6 ur znaša 10 % in za 7 ur 15 %.

LETO	MOŠKI				ŽENSKE			
	Starost		Pokojninska doba		Starost		Pokojninska doba	
	Leta	Meseci	Leta	Meseci	Leta	Meseci	Leta	Meseci
2011	58	0	42	0	56	0	40	0
2012	58	6	42	6	56	6	40	6
2013	59	0	43	0	57	0	41	0
2014	59	6	43	6	57	6	41	6

Tabela 2

• Za izračun pokojninske osnove se bodo po novem upoštevale plače oziroma zavarovalne osnove, od katerih so bili plačani prispevki iz katerihkoli 34 let zavarovanja od 1.1.1970 dalje, ki so za zavarovanca najugodnejša. Pokojninska osnova se bo v obdobju od 2011 do 2018 postopoma podaljševala za dve leti na leto, tako bo v letu 2011 znašala 20 let, leta 2018 pa 34 let. Da se zaradi tega pokojnine ne bi zniževale, pa se kot kompenzacijski faktor uvaja sorazmerno višji odmerni odstotek. Ta bi v 2011 znašal 79 %, leta 2024 pa le 72,5 %. Odmerni odstotek naj bi se od 2011 povečeval sorazmerno s predvidenim nižanjem višine pokojnin zaradi podaljševanja osnove za odmero, tako, da naj se dejanska višina pokojnin zaradi tega ne bi znižala.

Odmera starostne pokojnine - zakon določa, da se starostna pokojnina odmeri od pokojninske osnove v odstotkih, glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, in sicer za zavarovanca z zavaroval-

no dobo 15 let v višini 35 % pokojninske osnove (moški) oz. 38 % (ženske), za vsako nadaljnje leto pokojninske dobe pa se odmerni odstotek poveča za 1,5 %.

• V pokojninsko dobo se bodo štela le obdobja, za katera so bili plačani prispevki. Tako nov predlog zakona **ne vsebuje več dodatne dobe** za izpolnitev pogojev starostne upokojitve na primer za čas študija in služenja vojaškega roka. Zavarovanec pa ima možnost kadarkoli plačati prispevke za skupno največ pet let pokojninske dobe na primer za obdobje študija ali vojaškega roka, s čimer pridobi pravico do štetja pokojninske dobe za navedena obdobja – gre za **dokup** te dobe.

• Posebna pozornost je namenjena tistim, ki so z delom začeli pred dopolnjenimi 20. leti, in tistim, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih mestih in delovnih mestih, ki jih po določeni starosti ni mogoče več opravljati. Ti se bodo lahko upokojevali pod ugodnejšimi pogoji.

• **Osnova za plačilo prispevkov** so vsi prejemki iz delovnega razmerja, samozaposlitve in drugih pravnih razmerij (na primer malo delo, civilne pogodbe, ki presegajo minimalno plačo ...).

• Predlog novega zakona kot **način usklajevanja pokojnin** predvideva modificirano t.i. švicarsko formulo, ki upošteva tako rast plač v 50 % kot rast cen življenjskih potrebščin v 50 %. **Uskladitev pokojnin se izvede enkrat letno** pri izplačilu pokojnin za mesec februar in **ne more biti nižja od ugotovljene rasti cen življenjskih potrebščin**. Nov način usklajevanja bi po mnenju pripravljalcev besedila pomenil nižjo rast pokojnin in zmanjševanje prihodnjega finančnega bremena.

• **Obveščanje** – nov predlog zakona določa, da mora DURS enkrat letno zavarovanca obveščati o obračunanih in dejansko plačanih prispevkih.

• Predlog novega zakona ne posega bistveno v **sistem invalidskega**

zavarovanja, temveč le odpravlja oziroma popravlja določene ugotovljene pomanjkljivosti obstoječega sistema: natančno opredeljuje pojem poklicne invalidnosti, spreminja ureditev poklicne rehabilitacije s ciljem, da ta postane tudi v praksi temeljna pravica iz invalidskega zavarovanja, določa pretežnostno zavarovanje, na podlagi katerega lahko zavarovanci uveljavljajo svoje pravice, telesne okvare kot posebno zavarovalno tveganje se na novo ureja izven tega sistema in uvaja enotne izvedenske organe.

Zaključek

Novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju predstavlja prvo fazo sprememb obstoječe pokojninske zakonodaje, ki bi v veljavo stopile 1. januarja 2011. Vse spremembe bodo uvedene postopoma, pri čemer bodo prehodna obdobja dovolj dolga, da bo breme modernizacije pokojninskega sistema kar najbolj enakomerno porazdeljeno med vse generacije.

Spremembe predvidevajo novosti tako na področju obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja kakor tudi na področju dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Modernizacija zasleduje cilje dviga upokojitvene starosti, preglednosti sistema in poslovanja, določanja višine pokojnin od vplačanih

prispevkov in izločitve vseh transferjev oziroma socialnih dajatev, ki se v okviru pokojninskega sistema zagotavljajo upravičencem iz proračuna RS in se ne financirajo iz prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Tako naj bi se pravica do dodatka za pomoč in postrežbo urejala v zakonu o dolgotrajni oskrbi, državno pokojnino in pravico do varstvenega dodatka pa naj bi prenesli v zakon o socialnem varstvu. Iz dosedanjega sistema se izločijo tudi telesne okvare, ki predstavljajo posebno tveganje in se na novo uredijo izven pokojninskega sistema.

Za vse tiste zavarovance, ki bodo izpolnili pogoje za pridobitev pravic do pokojnine po predpisih, ki so veljali do uveljavitve novega zakona, je v prehodnih določbah novega zakona predvidena možnost, da lahko te pravice uveljavijo pod sedanjimi pogoji tudi kadarkoli kasneje po pričetku veljavnosti novega zakona.

Zavarovanci, ki do pričetka veljavnosti novega zakona pogojev za starostno pokojnino po sedanjem zakonu ne bodo izpolnili, bodo pokojnino lahko uveljavili le skladno z novimi pogoji, razen tistih zavarovancev, za katere bo v prehodnih določbah novega zakona posebej določena možnost upokojitve po dosedanjih pogojih.

Zaradi predvidenih sprememb gle-

de načina odmere starostne pokojnine ZPIZ obvešča zavarovance, da bo predhodna pisna informacija o višini starostne pokojnine posredovana samo tistim zavarovancem, ki bodo pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine izpolnili v letošnjem letu. Tistim zavarovancem, ki jim je ZPIZ že posredoval pisno informacijo o predvidenem datumu izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine oziroma jim bo tako informacijo še posredoval v letošnjem letu, pa ZPIZ opozarja, da so pogoji izračunani ob upoštevanju določb sedaj veljavnega zakona, ki pa bodo z uveljavitvijo novega zakona prenehale veljati.

Do sprejema novega zakona bo tako treba najprej počakati na dokončanje javne razprave glede navedenega predloga, saj se bodo lahko nekatere rešitve oziroma vsebine med samo obravnavo precej spremenile. Zaskrbljujoča pa je tudi napoved druge faze reforme, o kateri trenutno ne vemo ničesar. Dejstvo je, da je pokojninsko in invalidsko zavarovanje zelo občutljiv sistem in da predlagane rešitve vsakega od nas skrbijo.

Kljub vsem napovedim in »mračnim« razmišljanjem upamo, da bodo sodelujoči pri obravnavi in pripravi novega zakona uspeli doseči kompromis, ki bo ugoden za mlade zaposlene, srednje generacije, starejše tik pred upokojitvijo, že upokojene in mlade, ki se šele pripravljajo na vstop v zaposlitev ter da bo zagotovil varno starost vsem generacijam.

Viri:

Spletne strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in ZPIZ-a
Pravna praksa št. 14, april 2010
Članki v časopisih in revijah

Sonja STARC
Strokovna sodelavka za pravno in organizacijsko področje

Kadrovske novice

V družbi CPK od januarja dalje ni bil nihče na novo zaposlen.

Delovno razmerje z družbo so prekinili pomočnik direktorja za marketing Saša Kovačič, odgovorni vodja del manj zahtevnih gradbišč Matej Petelin, receptor Branko Furlanič in cestar v PC Gradnje Zvezdan Korasa.

V mesecu januarju se je upokojil cestar Milenko Udovič, v mesecu februarju pa sta se upokojila cestarja Franc Bubnič in Danijel Iskra.

Na dan 30.4.2010 imamo 286 zaposlenih od tega 36 žensk in 250 moških.

Mojca SUŠNIK
Strokovna sodelavka za pravno in organizacijsko področje

Otroci so naša prihodnost

V zadnjih mesecih imamo veliko prvorojencev.

Željko SIMIČ iz PC Mehanizacija je postal očka prvorojencu Davidu, Roman DUDINE iz PC Gradnje pa ima prvorojenca Mateja.

Iskrene čestitke!

Merilniki hitrosti v policiji

Za tokratno temo prometne varnosti sem izbral naprave, ki jih Policija uporablja pri svojem delu. Gre za vrsto naprav, ki jim pomagajo pri pregonu kršiteljev. Namen predstavitev njihovega delovanja je spoznavanje postopkov in načinov delovanja.

Dopplerski merilnik hitrosti multanova 6f

Dopplerski merilnik hitrosti sestavlja Gunov oscilator (polprevodniški), ki v impulzih proizvaja elektromagnetno valovanje, valovne dolžine 1 cm, v ozkem pasu 5° pri frekvenci 34,3 GHz. Elektromagnetno delovanje oddajnik oddaja v prostor, del valovanja se od ovire odbije nazaj v sprejemnik parabolične antene. Zaradi premikajoče se ovire se odbita frekvenca razlikuje od frekvenca, ki jo merilnik hitrosti oddaja v prostor preko zunanje antene. V merilniku hitrosti se oddajna in sprejemna frekvenca primerjata, to se imenuje dopplerjeva frekvenca. Dopplerjeva frekvenca je sorazmerna s hitrostjo vozila.

Oddajnik merilnika hitrosti oddaja magnetno valovanje v impulzih z znano časovno bazo. S fazo odbitega elektromagnetnega valo-

vanja lahko določimo smer (približevanje ali oddaljevanje) vozila. Z merilnikom hitrosti torej lahko merimo vozila, ki se nam približujejo ali oddaljujejo.

Dopplerski merilnik hitrosti gatso tip 24

Sestavljen je iz dveh sklopov:

- oddajnik oziroma izvor oddajnega (nosilnega) signala, ki neprestano (zvezno) oddaja izsevani signal, v nasprotju s sistemi, ki imajo impulzni način delovanja in
- sprejemnik, ki od objekta v radarskem snopu sprejema odbiti signal in ga ojači.

Merilnik hitrosti deluje v mikrovalovnem frekvenčnem področju z razponom frekvenc med 1000 MHz in 40000 MHz. Najbolj so razširjeni radarski sistemi, ki delujejo pri višjih frekvencah znotraj navedenega področja, saj omogočajo natančno usmerjanje radarskega snopa ter doseganje dobre smernosti in ojačitve antene. Signale oddajamo in sprejemamo preko istega antenskega sistema.

Objekt, ki ga opazujemo z radarjem, se premika. Zato je pot, ki jo opravi 'vpadni' signal daljša

oz. krajša od poti, ki jo opravi od objekta 'odbiti' signal. Sprememba dolžine poti pa se odrazi v spremembi frekvence odbitega signala v primerjavi s frekvenco vpadnega signala. Razlika v obeh frekvencah je sorazmerna s hitrostjo, s katero se giblje objekt.

Z merjenjem spremembe števila nihajev dopplerjevega signala v eni sekundi (frekvence) določimo spremembo oddaljenosti izvora radarskega signala od merjenega objekta. Iz tega izhaja, da je dopplerjeva frekvenca direktno sorazmerna s hitrostjo približevanja oz. oddaljevanja merjenega objekta od radarja.

Slika 3: Merilniki hitrosti Gatsso 24 so nameščeni v avtomobilih Renault Kangoo in Ford Focus, lahko pa so postavljeni tudi samostojno na mestu meritve

Laserski merilnik hitrosti rieg

Elektronski generator impulzov, ki se sproži s pritiskom na sprožilec, periodično krmili lasersko diodo. Ta zato odda serijo kratkih IR laserskih impulzov, ki jih oddajna optika oblikuje v primeren oddajni snop. Skozi sprejemno optiko se vrnejo odbiti deli oddanega snopa, zaznava pa jih fotodioda, ki tvori ustrezne električne signale. Elektronsko vezje skrbi za merjenje časovnega intervala med oddanim in prejetim impulzom, kar je merilo oddaljenosti tarče.

Slika 1: Merilniki hitrosti Multanova 6F so nameščeni v avtomobilih Renault Kangoo in Ford Focus

V internem mikroračunalniku naprave se posamične izmerjene vrednosti shranijo ter podatki obdelajo. Iz spremembe oddaljenosti med trajanjem meritve se izračuna hitrost gibanja cilja (tarče), kar naprava prikaže na zaslonu.

Slika 4: Laserski merilnik hitrosti RIEGL

Laserski merilnik hitrosti traffi-patrol

Delovanje naprave temelji na merjenju časa trajanja nevidnih laserskih impulzov, ki potujejo do ciljnega objekta in nazaj. Uporablja se povratna difuzna razpršenost laserskih impulzov, ki se odbijejo od površine ciljnega objekta.

Po pritisku tipke za proženje meritve, mikroračunalnik v periodičnem zaporedju krmili diodni laser. V času merjenja 0,5 sekund odda serijo 50 kratkih IR svetlobnih impulzov (valovne dolžine 904 nm), ki jih izseva oddajna optika.

Po refleksiji na cilj prispejo delci teh svetlobnih impulzov preko sprejemne optike na fotodiodo, ki tvori ustrezne električne sprejemne signale. Za vsak posamezni impulz se izmeri pretečeni čas poti od objekta in nazaj. Iz sprememb razdalje v času merjenja dobimo hitrost merjenega vozila. Izračun vseh posameznih meritev se izvede po regresijski metodi. Določi se zaporedje razdalj na podlagi preizkusnih kriterijev. Če kateri od kriterijev preizkusa ni izpolnjen, bo prikazovalnik namesto vrednosti hitrosti kazal napako. Neodvisno

Slika 5: Laserski merilnik hitrosti TRAFFI-PATROL

od tega sledi prikaz izmerjene razdalje za vsak zajet cilj.

Laserski merilnik hitrosti ultralyte compact

Laserski merilnik hitrosti Ultralyte Compact deluje na principu zaporednega merjenja oddaljenosti do merjenega vozila. Število merjenj je 42, s frekvenco merjenja 125 Hz. Hitrost vozila se izračuna iz izmerjenih razdalj in časovnih intervalov med posameznimi meritvami. Programska oprema merilnika hitrosti na podlagi analize odstopanj posameznih izmerjenih vrednosti preveri, ali gre za meritve razdalje do istega merjenega vozila, pri tem mora biti 80 % meritev postavljenih v mejah.

Merilnik hitrosti lahko deluje na dva načina. Pri ročnem merjenju merilnik ni stalno usmerjen v isto točko, temveč ga merilec premika

tako, da sledi merjenemu vozilu. Meritev je potrebno sprožiti ročno, zapiše pa se na ekranu merilnika.

Pri avtomatskem merjenju je merilnik usmerjen v isto točko (v smer, iz katere prihajajo merjena vozila), stalno meri ter zapiše vrednost ob vsaki kršitvi hitrosti.

Videonadzorni sistem provida 2000

Delovanje: Sistem PROVIDA je videosistem za nadzor in urejanje cestnega prometa. Poleg osnovne funkcije je tudi učni pripomoček za udeležence v prometu, pripomoček operaterju oz. policistu za dajanje opozoril in navodil udeležencem v prometu ter za ugotavljanje in dokazovanje kršitev cestnoprometnih predpisov.

Sistem PROVIDA je sestavljen iz kvalitetne barvne videokamere, glavne enote z LCD prikazovalnikom, daljinsko upravljalno-komandnega dela (PolicePilot) in videorekorderja za arhiviranje posnetkov. Sistem omogoča tudi zapis avdiosignala na videotrak ali trdi disk, ki ga policist izreče kot komentar ob nadzoru prometa in ugotavljanju kršitev cestnoprometnih predpisov. Poleg teh arhiviranih video- in avdiosignalov pa je na videotraku še vrsto podatkov, kot so: ura, datum, identifikacijska številka policijske patrulje, števec videookvir, zoom funkcija na videokameri, prikaz lastne hitrosti in povprečne hitrosti, posredno izračunane na podlagi meritev časa in prevožene poti. Vsi ti podatki in videoslika so prikazani tudi na LCD prikazovalniku, ki je pripomoček policistu za nastavitve sistema, nastavitve

zornega kota kamere in kot prikazovalnik posnetega dogajanja v cestnem prometu po snemanju (npr. policist lahko kršitelju predvaja posnetek prekrška).

Sistem PROVIDA omogoča štiri načine posrednega merjenja povprečne hitrosti:

- merjenje povprečne hitrosti (posredno) v premikajočem se patroljnem avtomobilu z meritvijo časa pri znani razdalji;
- merjenje povprečne hitrosti (posredno) v premikajočem se patroljnem avtomobilu s hkratno meritvijo časa in razdalje;
- merjenje povprečne hitrosti (posredno) v premikajočem se patroljnem avtomobilu z meritvijo časa in razdalje.

Osnovni namen uporabe sistema v policiji

- povečati učinkovitost nadzorstvene funkcije policije na slovenskih cestah;
- različni preventivni nameni;
- povečati pričakovanje potencialnih cestnoprometnih kršiteljev, da bodo ob storitvi prekrška odkriti in kaznovani;
- povečati policijske aktivnosti na področjih, kjer je bila do sedaj zaradi tehnične opreme in težav z dokazovanjem omejena (vožnja na prekratki varnostni razdalji, prehitevanje po desni strani na AC in HC, kršitve voznikov in pešcev na prehodih za pešce v nesemaforiziranih križiščih itn.);
- povečati policijsko nadzorstvo

na slovenskem cestnem križu in na prometno najbolj izpostavljenih odsekih slovenskih cest in mestnih ulic.

Poleg omenjenih radarskih sistemov naj omenim še radarje dveh tipov, ki se nahajajo na naših avtocestah. Tudi v tem primeru gre za stacionarne naprave in mobilne. Stacionarni radarji so postavljeni v posebna ohišja in se slike kršiteljev avtomatsko pošiljajo po optičnem kablu na Policijo, kjer se ji doda še plačilni nalog in pošlje kršitelju na dom. Mobilni radarji pa so zadnja novost. Kupil jih je DARS z namenom, da s pomočjo Policije poveča prometno varnost predvsem na območjih, kjer potekajo cestna dela.

Vir: Policija

Igor KRULČIČ
Vodja CB Koper

Vabim te na ples

Ples je večplasten in zanj nismo nikoli ne premladi ne prestari. Je to, kar so potrebovali ljudje nekoč in kar potrebujemo danes: predvsem kvalitetno druženje, sprostitvev, gibanje in zabavo ob dobri glasbi.

Pogled v slovensko plesno zgodovino

Redki ohranjeni podatki iz zgodnjega, visokega in poznega srednjega veka opozarjajo, da je bil ples pomemben v življenju Slovencev. Če malo pogledamo v zgodovino, odkrijemo, da je ples Slovence nekdanj spremljal od rojstva pa do smrti. Nekateri slovanski narodi so ohranili plese v kolu, to je omejnjal tudi Valvasor, Slovenci pa smo že zgodaj v srednjem veku poznali plese v parih.

Na papeški sinodi, ki je potekala na začetku 14. stoletja v Ogleju, so razpravljali, da je treba odločno prepovedati podložnim vernikom, tu so mislili naše Slovence, plesati mrliške plese in žalne igre. Med sklepi sinode v 21. členu piše, da »med bedenjem pred pogrebi, naj si bo v cerkvah ali na domovih, prepovedujemo pod kaznijo izobčenja pesmi, šaljive igre in plese, posebej v cerkvenih predverjih«. Cerkev je plese od-

klanjala in preganjala kot ostanek poganstva.

V Valvasorjevi Slavi Vojvodine Kranjske (1689) je objavljena pripovedka o Urški Seferjevi, ki jo je lepo opravljen tujec sredi belega dne zaprosil za ples in potem z njo odplesal s Starega trga v Ljubljano. To je samo ena od poučnih zgodb, preračunanih na to, da bi mladini, predvsem dekletom, nagnali strah v kosti in jih odvrnili od plesne zabave. Prešeren je na osnovi te pripovedke spesnil prvo slovensko balado Povodni mož.

V vseh slovenskih pokrajinah je ljudski ples obenem z ljudsko glasbo bogato živl.

Prihod charlestone v slovenske dežele

Po prvi svetovni vojni je iz Amerike tudi v naše dežele prišel nov živahen ples **charleston**, ki ga je predvsem mladina navdušeno sprejela. Ta novi ples ni pobegnil strogim očesom moralistov. Predmet kritike ni bil le ples ampak tudi nova modna oblačila z zelo kratkimi krilci in tudi z alkoholom podprte dejavnosti, ki so spremljale plesne prireditve pozno v noč.

Očarljivi charleston je oče swing plesov

Charleston je bil prvi ples iz velike skupine **swing plesov**. Iz charlestone se je razvila cela skupina plesov, ki imajo za osnovo jazz glasbo in afriške plese. V tridesetih letih prejšnjega stoletja so zaradi rasiističnih pogledov na afriški izvor te glasbe preimenovali jazz v swing. Ljudje, ki plešejo swing so **plesalci swinga** in ne »swingerji«, da ne bo pomote.

Vse skupaj se je začelo z **dixielandom**, vrsto jazz glasbe, ki se je iz žalostink ob pogrebnih svečanostih razvila v New Orleansu na jugu ZDA.

Swing ples po navadi zaznamuje preplet enega ali več elementov naslednjih plesov swing dobe, ki so poimenovani: Charleston, Lindy Hop, Shag, Balboa, Blues in drugi. Po letu 1940 so se iz te skupine razvili tudi v Evropi bolj poznani plesi: **Jive, Boogie Woogie, Rock and Roll in Twist**.

V nacistični Nemčiji je bil swing prepovedan zaradi glasbe odličnih judovskih skladateljev in izvajalcev ter afroameriškega izvora.

Kaj pa bugi-vugi?

Po drugi vojni je v našem socializmu veljal jazz oziroma swing za ameriški imperialistični domislek, uradno sicer ni bil prepovedan, je pa bil nezaželen. Zato ni zaživel, razen v različici v primorskih krajih kot »tržačan«, ki so ga prinesli ameriški vojaki v času obstoja Svobodnega tržaškega ozemlja. Ta ples je v malo spremenjeni obliki in z imenom bugi-vugi učila tudi znana plesna šola mojstra Adolfa Jenka v Ljubljani. Bugi-vugi, po izvoru torej swing ples, ki je do današnjega dne ostal eden najbolj priljubljenih plesov vseh generacij.

S swing glasbo pa so slovensko jugoslovansko glasbeno sceno bogatili zlasti mojster Bojan Adamič, Jože Privšek in ostali. Brez skladb

v stilu swinga kot so npr Ko boš prišla na Bled, Vozi me vlak v daljave, Zvončki in trobentice, Zemlja plešene bi bilo zlate dobe slovenske popevke.

Swing ponovno v Sloveniji

O resničnih začetkih pravega swinga v Sloveniji lahko govorimo od leta 2005 dalje, ko so se z ustanovitvijo Swing-Rockabilly društva, imenovanega Vintage, začele organizirati prve swing plesne in glasbene prireditve ter redni plesni tečaji. Društvo Vintage je ustanovila skupina mladih zanesenjakov, večinoma študentov, ki jih je zdru-

žilo veselje do plesa, swing in Rock & Roll glasbe ter zanimivega swing stila oblačjenja.

V Sloveniji se redno organizirajo plesni festivali na katerih učijo najboljši svetovni učitelji swing plesov, redno pa se udeležujemo tudi festivalov v tujini.

Swing plesi se pri nas plešejo večkrat na teden, središča swing plesa pa so v Ljubljani, Kranju in Mariboru.

Za swing plese je značilna improvizacija in izražanje glasbe skozi plesne korake, nasmeh na obrazu so-plesalke pa ti pove, če plešeš prave

korake. Na plesiščih kjer se pleše swing je zato vedno veliko zabave in smeha, saj lahko plešeš sam, v paru ali skupini.

In kot pri vsakem družabnem plesu smo fantje tu glavni, saj plesalke plešejo tako, kot jih mi vodimo.

»Dokler bom plesal, bom mlad in živ.« (Adolf Jenko)

Stojan NATLAČEN PENKO
Vodja Oddelka za kakovost

Dodajamo leta življenju, življenje letom in zdravje življenju...

Telesna dejavnost krepi telo in duha

Gibanje je za človeka nujno potrebno. S primerno telesno vadbo razvijamo določene gibalne in funkcionalne sposobnosti, ki nam omogočajo lažje in boljše opravljanje vsakodnevnih obveznosti. Gibanje in športna dejavnost dajeta človeku samozavest in ugodnejšo samopodobo.

Vadba ne sme biti mučenje samega sebe in posledično tudi ljudi okoli vas. V njej morate uživati. Zato izberite dejavnosti, ki vas resnično veselijo ali pa ste jih morda že od nekdaj želeli poskusiti. Tecite s sosedi ali prijateljicami, odpravite se na kolesarjenje z otroki... Možnosti je veliko.

Telesna dejavnost je edina dejavnost, ki daje več energije, kot je porabi. Telesu koristi vsaka tehnika. Dobro mu dene že kratek občasen sprehod, čeprav je bolje hitro prehoditi daljšo pot. Še bolje pa je redno hoditi tako hitro, da se počeno segrejemo. Če telo obremenimo, zaradi tega ne oslabi, temveč postane močnejše in bolj odporno. Od tega pa ima korist tudi duh. Prav gotovo je to vsakdo občutil že sam. Slabo počutje vpliva na razpoloženje. A če se človek resnično telesno izčrpa, je potem

morda res utrujen, vendar dobre volje, poln energije in vesel.

Že 30 minut povečane telesne dejavnosti na dan lahko pozitivno vpliva na vaše zdravje in počutje. Čez dan se je koristno čim več gi-

bati. Zato se poskušajte izogibati dvigalom, pomičnim trakovom in stopnicam, kratkim vožnjam z avtomobilom... – raje to pot prehodite peš ali jo prekolesarite in podobno.

Redna telesna dejavnost ugodno vpliva tudi na zdravje, krepi srce in pljuča, pa tudi kosti postanejo čvrstjše. Pomaga pri preprečevanju različnih bolezni, kot so bolezni srca in ožilja, rak na dojki in drugih rakavih obolenjih, osteoporoza... Poleg tega so podatki iz različnih študij pokazali, da imajo telesno dejavni ljudje gibalne in funkcionalne sposobnosti na približno enaki ravni, kot dvajset do trideset let mlajši, ki se s športom ne ukvarjajo.

Koristi telesne dejavnosti

Telesna dejavnost ugodno vpliva na zdravje, prispeva k boljši kakovosti življenja tako v telesnem kot v psihosocialnem pogledu. Že 30 minut zmerne telesne dejavnosti

dnevno, kot je na primer hitra hoja, koristi zdravju odraslega človeka. Koristi redne telesne dejavnosti so:

- zmanjšuje tveganje za prezgodnjo smrt;
- zmanjšuje tveganje za smrt zaradi srčne bolezni ali kapi;
- zmanjšuje tveganje za razvoj srčne bolezni ali raka debelega črevesa;
- zmanjšuje tveganje za razvoj diabetesa tipa II;
- pomaga preprečevati/zniževati zvišan krvni tlak;

- pri ženskah pomaga preprečevati osteoporozo in zmanjševati tveganje za zlom kolka;

- zmanjšuje tveganje za razvoj bolečin v ledvenem predelu hrbtenice;

- spodbuja duševno blaginjo, zmanjšuje stres, občutja strahu, depresije in osamljenosti;

- pomaga preprečevati ali nadzirati tvegano vedenje, kot so na primer zauživanje tobaka, alkohola in preostalih psihoaktivnih snovi, nezdrava prehrana ali nasilje pri otrocih in mladostnikih;

- pomaga nadzirati telesno težo in zmanjševati tveganje debelosti za 50 % v primerjavi z ljudmi s sedječim načinom življenja;

- pomaga zgraditi in ohraniti zdrave kosti, mišice, sklepe in poveča energijo ljudem s kroničnimi boleznimi;

- vpliva na boljše ravnotežje, moč, koordinacijo, večjo gibnost in vztrajnost;

- ljudem lahko pomaga premagovati bolečine, kot na primer bolečine v hrbtu ali v kolnih.

Povečana telesna dejavnost lahko pozitivno vpliva na kakovost spanca, ki predstavlja bistveni del do-

brega zdravja in splošne kakovosti življenja.

Z znanjem nad mite o gibanju

Pri nas še vedno gojimo vrsto »mitov« v zvezi s telesno dejavnostjo.

Oglejmo si nekatere:

- Telesna dejavnost preveč stane. Ne drži: gibljemo se lahko, ne da bi se vpisali v klub, si kupili posebno opremo ali pripomočke.

- Zelo sem zaposlen/a in nimam časa za gibanje. Ne drži: gibanje lahko vključite med vsakdanja opravila, ki jih morate tako ali tako opraviti, kot npr. pot na delo in z dela, hoja po stopnicah, pospravljanje.

- Otroci so že po naravi polni energije. Nikoli niso pri miru. Zakaj bi zapravljali čas in energijo, da bi jih učili o telesni dejavnosti, če so že sami po sebi tako dejavni. Ne drži: tudi otroci se dandanes pre malo gibljejo, zato bi morali starši in vzgojitelji več časa posvetiti vzgoji za aktiven življenjski slog.

- Telesna dejavnost je za tiste v »najboljših letih«. Ne drži: gibati se je treba v vseh življenjskih obdobjih od rojstva do smrti.

Kako daleč pridem v 10 minutah, če grem peš ali s kolesom

V skladu s priporočili, strnjanimi v piramidi telesne dejavnosti, je dobro nadaljevati aerobno gibalno dejavnost, med katero sodijo: hitra hoja, tek, kolesarjenje, ples, planinarjenje, smučanje, tek na smučeh, plavanje, aerobika, košarka, nogomet... Strokovnjaki priporočajo takšno vadbo 3- do 5-krat na teden po 45 minut, najbolje pa vsak dan. Ko se pomikamo navzgor po piramidi telesne dejavnosti, med gibalne/športne dejavnosti 2- do 3-krat tedensko vključujemo vaje za gibljivost in vaje za moč. Med vaje za gibljivost sodijo raztezne vaje, kot so na primer predklon, dotikanje prstov na nogah, dvigovanje rok nad glavo, počepi... Vaje za moč pa vključujejo vaje z bremen ali utežmi, sklece in vadbo v fitnessu. Čisto na vrhu

piramide so dejavnosti, ki izključujejo gibanje in ki bi se jih morali čim bolj izogibati: gledanje televizije, uporaba računalnika...

Navodila za varno vadbo:

- Vadite le, ko se počutite dobro (ne med virusnimi infekcijami, prehladi)
- Ne izvajajte napornih telesnih dejavnosti kmalu po hranjenju, počakajte najmanj dve uri po obroku
- Prilagodite vadbo vremenu
- Upočasnite vadbo, ko se vzpenjate navkreber
- Primerno se oblecite in obujte
- Upoštevajte osebne omejitve, poslušajte in opazujte svoje telo
- Izberite primerne vaje

Vedno se ogrejte in ohladite s podobno, vendar manj intenzivno vadbo. Za konec pa: Vsak trenutek izkoristite za gibanje.

VIRI:
<http://www.vitafit.si>
<http://www.cilizadelo.si>
<http://www.zzv-ce.si>

Tanja MEJAK
 Poslovna sekretarka

	Povprečna hitrost	Razdalja, opravljena v 10 minutah	Območje pokriva
Samo hoja	5 km/h	0,8 km	2 km ²
Kolesarjenje	20 km/h	3,2 km	32 km ²

Telesna dejavnost	Kalorije / 15 min
Jadranje	56
Hitra hoja k km/h	60
Delo na vrtu	129
Ples, valček	86
Golf	89
Hoja po stopnicah	93
Preskakovanje vrvi (60-80/ min)	144
Tek na smučeh	144
Tenis, posamezno	45
Jahanje, hoja	75
Vrtnarjenje	104
Namizni tenis	53
Odbojka	120
Plavanje	104
Drsanje, rolanje	68
Kolo - 8 km/h	68
- 15 km/h	105
Jogging	14,2
Squash	223

Tabela 1. Poraba kalorij pri različnih telesnih dejavnostih v 15 minutah

Pomen celostne podobe družbe

Celostna podoba pisne korespondence

V eni od prejšnjih števil Modre poti smo že predstavili pomen pisnega komuniciranja v celostni podobi družbe. Naj v štirinajsti številki predstavim nekatere spremembe, ki so začele veljati v letošnjem letu pri pisanju nazivov. Na koncu vsakega dopisa mora biti navedena oseba, ki je dopis sestavila. Naveden mora biti ime in priimek, funkcija in lastnoročni podpis.

- V primeru, da dokument podpiše predsednik upravnega odbora, uporabimo naslednji način navedbe (vzorec dopisa 1):

Vlado ŠVAB
Direktor za tehnično področje

Igor UKOTA
Predsednik upravnega odbora

Ime in priimek in naziv »predsednik upravnega odbora« sta desno poravnana. Predsednik upravnega odbora se podpisuje nad imenom in priimkom in navedbo funkcije, direktorji posameznih področij in ostali, ki dokument pripravijo, pa pod imenom in priimkom in navedbo funkcije.

Med zadnjim stavkom dopisa oziroma pozdravom in navedbo predsednika upravnega odbora, mora biti puščen zadosten razmik (najmanj 7 praznih vrstic, v kolikor prostor dopušča, lahko tudi več).

- V primeru, da dokumenta ne podpiše predsednik upravnega odbora, uporabimo naslednji način navedbe podpisnikov:

Tanja MEJAK
Poslovna sekretarka

Vlado ŠVAB
Direktor za tehnično področje

Oba se podpišeta pod imenom in priimkom in navedbo funkcije.

- Pri pisanju nazivov na pogodbah uporabljamo naslednji način navedbe podpisnikov, v kolikor pogodbe sestavimo v okviru naše družbe:

CPK d.d.
Igor UKOTA
Predsednik upravnega odbora

Družba d.d.
Ime in priimek
Naziv

V kolikor se vam pri pisanju korespondence pojavijo vprašanja, sem vedno na razpolago za dodatna pojasnila in pomoč.

Tanja MEJAK
Poslovna sekretarka

CPK
CPK, d.d., družba za vzdrževanje cest, gradbeništvu in druge podobne storitve
Ulica 15. maja 14, 6000 Koper, Slovenija
Tel.: 05 / 663 02 00, Fax: 05 / 663 02 60
E-pošta: info@cpk.si, Internet: www.cpk.si

DIREKCIJA RS ZA CESTE
Gospod Žiga NOVAK
Tržaška 19
1000 LJUBLJANA

Št.:
Datum

PREDMET:

Tekst ...
...
...
Lepo vas pozdravljamo.

Vzorec dopisa 1

Pripravił:
Vlado ŠVAB
Direktor za tehnično področje

podpis
Igor UKOTA
Predsednik upravnega odbora

Vse v sodni register: Osebnostna sodišča v Koper pod številko 48164 1/00048/01, Identifikacijska številka za DDV: SI8362443, Matična številka: 1009044, Vrata odprtega kapitala: 4335458.000.000 SI, Poslovna razpisna sveto: Simon, angle: Igor UKOTA.

SI
CPK

Zakolesarili smo v novo sezono

Kolesarjenje po kraškem robu in Čičariji

Letošnja zima nikakor ni bila naklonjena nam kolesarjem, mraz nas je prisilil, da smo kondicijo nabirali predvsem doma na trenažerjih. Ko se je zima že končno umaknila smo si oddahnili in začeli kolesariti v naravi, vendar vreme je bilo še naprej kar naprej muhasto, še vedno hladno, predvsem pa deževno. Le najbolj vztrajni smo se nekajkrat podali kljub dežju na kakšno krajšo turo.

No končno smo dočakali eno prvih kolesarskih prireditev, ki so jo organizirali člani športnega društva Modras iz Podgorja, udeležilo se nas je kar lepo število CPK-jevcev. Trasa je potekala od Podgorja na hrvaško stran preko Jelovic, Vodice, Bresta, nato pa nazaj na slovensko stran skozi Rakitovec, Zazid, Črnotiče nazaj do Podgorja. Ob prijetnem vzdušju, ki so ga pripravili organizatorji smo se tudi dogovorili na katerih prireditvah se bomo udeležili. Za tiste najbolj pripravljene je prav gotovo največji izziv češnjev maraton dolg 108 km iz Ljubljane do Goriških Brd, ki bo v soboto 05.06.2010 in seveda kraljevska dirka maraton Franja v nedeljo 13.06.2010, iz Ljubljane preko Idrije, Cerknega,

Škofje Loke nazaj do Ljubljane v dolžini 156 km. Tudi letos se bomo podali na Mangrt pa še na kakšno zanimivo dirko po Sloveniji. Zelo radi gremo na Dolenjsko, kjer nas vedno lepo sprejmejo in pogostijo, zato se bomo prav gotovo udeležili prireditve v Fari, Šentjerneju, v Trebnjah pa še kje.

Zdaj prihaja poletje, zdaj je pravi čas za nas kolesarje, še vedno je čas, da se nam pridružite. Tudi če ne kolesarite vas pričakujemo na kakšni prireditvi, da nas boste vzpodbujali (maraton Franja), ki je res vrhunec kolesarjenja v Sloveniji.

Branko DUJMOVIČ

Oče Dejan s sinom skupaj v cilju

Zanimivosti

Poševni stolp v Pisi nikoli ni stal naravnost. Kmalu zatem, ko so ga leta 1173 začeli graditi, so se njegovi temelji začeli posedati.

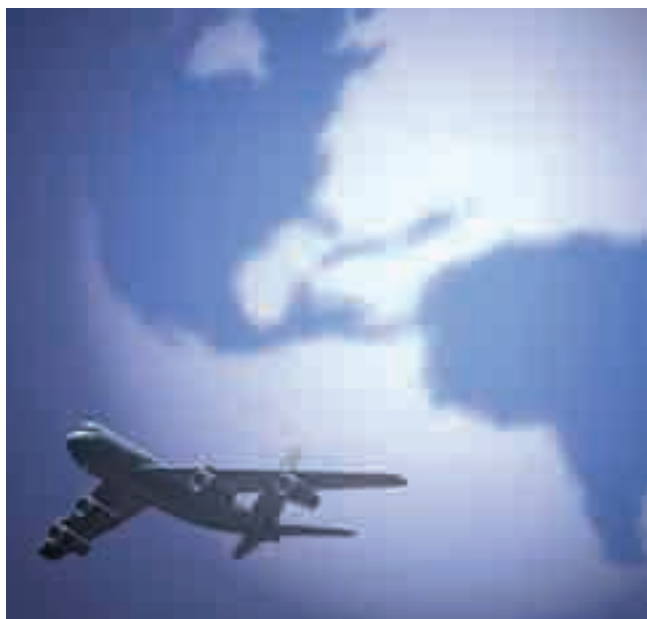
Gradnjo so zaustavili in jo nadaljevali šele sto let pozneje, takrat pa je postalo očitno, da stolp v Pisi stoji postrani in da se nagiba proti jugu.

V enem čebeljem panju živi od 20.000 do 60.000 čebel. Matica izleže 1.500 jajčec na dan in živi do dveh let. Troj, katerega edina naloga je, da oplodi matico, pa ima življenjsko dobo 24 dni.

Družba **American Airlines** je leta 1987 prihranila 40.000 dolarjev s tem, da je iz vsake solate, postrežene v prvem razredu, vzela ven po eno olivo.

Prvi roman je bil napisan leta 1007 in pripoveduje zgodbo o princu, ki je iskal ljubezen in modrost. Napisala ga je japonska plemkinja Murasaki Šikibu, imenuje pa se Zgodba o Genjiju.

Roman Vojno in mir je lani revija Newsweek postavila na prvo mesto na lestvici stotih najboljših knjig vseh časov. Roman je najprej po poglavjih izhajal med letoma 1865 in 1867 v Ruskem vestniku, v knjižni obliki pa je prvič izšel 1869.

V slovenščino ga je leta 1932 prevedel pisatelj Vladimir Levstik, ta prevod pa se ohranja tudi v naslednjih izdajah romana.

Sonja STARC
Strokovna sodelavka za pravno in
organizacijsko področje

Za bistre oči

Sliki se razlikujeta v 20 podrobnostih. Poizkusite najti vse.

Sudoku

8	6			7		3		
3	9		2	5	7	1		
		5		9				
	8		5	7		1	4	
		7	9	8				
9	5						2	
	2		7			5	4	9
			8					7
5			1	4	3	6		

	9			2	3			
8					4			7
	4	1					2	
				4	9	5	1	
3					1			7
4				7	8	5	3	2
		7	9	2				
	3		1	8			6	
				5			9	1

Tudi v trinajsti številki internega glasila objavljamo nagradno križanko. Med pravilnimi rešitvami bomo izžrebali tri nagrajence, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Geslo, ki ga ob pravilni rešitvi dobite pod sliko, do 20. avgusta 2010 pošljite na naslov CPK d.d., Ulica 15. maja 14, 6000 Koper ali na elektronski naslov info@cpk.si. Ne pozabite pripisati svojega naslova. Imena izžrebanih nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki glasila, obvestili pa jih bomo tudi po pošti. Tokrat nagrade prejmeta: *Nataša TONC* (Ilirska Bistrica), *Marica ISKRA* (Ilirska Bistrica), *Anita OTONIČAR* (Postojna, Ajdovščina).

